

ಬಾಣಂತನಕ್ಕೆ ಹಿತ-ಸೌಖ್ಯದ 'ಧೂಪ'ದ ಮರ

ಸುವಾಸನಾಯುಕ್ತ ಅಂಟಿಗಾಗಿ,
ಬೆಂಕಿಪೊಟ್ಟಣಗಳ ತಯಾರಿಕೆಗಾಗಿ
ಧೂಪದ ಮರ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.
ಹಕ್ಕಿಗಳಿಗೂ ಈ ಮರ ನೆಚ್ಚಿನ
ಆಶ್ರಯತಾಣ.

■ ವಿನು ಗಂಗೆ

'ಮರಗಳ ಕಥೆ' ಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಸರಿ (ಮರದ) ಕಥೆಯ ನಂತರ ಬಾಣಂತನದ ಕಥೆಯೂ ಇರಲೇಬೇಕಲ್ಲವೇ? ಮರಗಳು ಮನುಷ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿ ಬೆರೆತಿರಲು ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ಹಾಗೂ ಮರಗಳ ಉಳಿವು. ಅದನ್ನು ನೆನಪಿಸುವುದೇ ಈ ಲೇಖನದ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶ. ಈಗ ಕಥೆಗೆ ಬರೋಣ.

ಬಸಿರು, ಬಾಣಂತನ, ಎರಡೂ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮರೆಯಲಾರದ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳು. ಅದರಲ್ಲೂ ಬಾಣಂತನದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ದೆಯಲ್ಲದ ರಾತ್ರಿಗಳನ್ನು ಕಳೆದು, ಕೂಸಿನ ಲಾಲನೆ-ಪಾಲನೆ ಮಾಡುವುದು ತ್ರಾಸದಾಯಕವೇ ಸರಿ. ಅಂತಹ ಘಟ್ಟವನ್ನು ಸಹನಿಯವಾಗಿಸಲು ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಕಂಡುಕೊಂಡ ವಿಧಾನ ಧೂಪ ಅಥವಾ ಸಾಂಬ್ರಾಣಿ ಹೋಗಿ.

ನನಗೆ ಮಗಳು ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ನಮ್ಮ ಅಜ್ಜಿ ಕೆಂಡದ ಮೇಲೆ ಸಾಂಬ್ರಾಣಿ ಹಾಕಿ, ಬುಟ್ಟಿ ಕವುಚಿ ನನ್ನ ಹಾಗೂ ಕೂಸಿನ ತಲೆಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಹೋಗಿಯ ಘಮಕ್ಕೆ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಸಮಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಸುಖ ನಿರ್ದೆ ನೆನಪಾದರೆ, ಮನಸ್ಸು ಈಗಲೂ ಮುದಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ದೇವರ ಮುಂದೆ ಹಚ್ಚುವ ಗಂಧದ ಕಡ್ಡಿಗಿಂತಲೂ ಧೂಪದ ಘಮವೇ ಒಂದು ಕೈ ಎಂದಿಗೂ ಮೇಲೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಧೂಪ ಎನ್ನುವುದು ಮರದ ಕಾಂಡದಿಂದ ಒಸರುವ ಅಂಟು. ಧೂಪದ ಮರಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಲು ಧೂಪ (vateria indica), ರಾಳ ಧೂಪ (canarium strictum), ಹಾಲುಮಡ್ಡಿ ಧೂಪ (ailanthus triphysa) ಎಂಬ ಮೂರು ಬಗೆ ನನ್ನ ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದದ್ದು. ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳ ವೈವಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟು ಬಗೆ ಇವೆಯೋ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಸುವಾಸನಾಯುಕ್ತ ಅಂಟಿಗಾಗಿ, ಬೆಂಕಿಪೊಟ್ಟಣಗಳ ತಯಾರಿಕೆಗಾಗಿ ಇದರ ಬಳಕೆ. ಈ ಮರವನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಗೂಡು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಕ್ಕಿಗಳು ಈ ಮರದಂತೆ ನಾಮಾವಶೇಷದ ಹಂತ ತಲುಪಿವೆ.

ಒಂದು ವೇಳೆ ಯಾರಾದರೂ ಧೂಪದ ಮರವನ್ನಾಗಲೀ, ಸಸಿಯನ್ನಾಗಲೀ ಹುಡುಕಲು ಹೊರಟರೆ ಮಾತ್ರ ಅದರ ವಿರಳತೆ ಮನದಟ್ಟಾಗುತ್ತದೆ. ಸುಖಾನುಭವ ನೀಡಿ, ನನ್ನ ಬಾಣಂತನದ ನೆನಪನ್ನು ಮಧುರಾಗಿಸಿದ ಧೂಪದ ಮರದ ಬೆನ್ನೇರದೇ ಇರಲು ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವೇ? ಹುಡುಕಿ ಹೊರಟ ನನಗೆ ಅಕ್ಕರಶಃ ಸೊರಬ ಸಾಗರದ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ರಾಳಧೂಪ

ಸಾಲು ಧೂಪದ ಸಸಿ

ಧೂಪದ ಮರಗಳ ಬೀಜಗಳು

ಹಿತವಾದ ಪರಿಮಳ ಸೂಸುವ ಧೂಪ

ಹಾಗೂ ಹಾಲುಮಡ್ಡಿ ಧೂಪದ ಮರ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲವಾಗಿರುವುದು ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂತು. ನನ್ನ ಹುಡುಕಾಟ ತಿಳಿದು ಕೆಲವರು ನಮ್ಮ ಸೊರಬದ ರುದ್ರಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಧೂಪದ ಮರಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ್ದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಹೋಗಿ ಹುಡುಕಿದರೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹಿಡಿದ ಹಟ ಬಿಡುವುದೆಂತು?

ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಶಕುನಿಯ ಒಂದು ಅಂಶ ಅತ್ಯಂತ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದು, ಕೊನೇ ತನಕ ಅವನ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸುವ ಮನೋಭಾವ. ಶಕುನಿಯ ಇತರ ಋಣಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳೇನೇ ಇದ್ದರೂ ಗುರಿ ಮುಟ್ಟುವ ತನಕ ಸಾಧಿಸುವ ಛಲ ನಮ್ಮ ಮನದಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಇರಲು ಅವನೊಂದು ಅದ್ಭುತ ಪ್ರೇರಣೆ; ಉದ್ದೇಶ ಧನಾತ್ಮಕವಾಗಿರಬೇಕಷ್ಟೇ.

ಧೂಪದ ಬೀಜ, ಸಸಿ ಹುಡುಕುತ್ತಲೇ ಐದು ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದ ನಂತರ ಮಂಜು ಬಡೀಗೇರ್ ಎಂಬ ಉಪವಲಯ ಅರಣ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯವರು ನನ್ನ ಸತತ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ಮಣಿದು, ರಾಳ ಧೂಪದ ಸುಮಾರು ಮೂವತ್ತು ಬೀಜಗಳನ್ನು ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಾಡುಗಳಿಂದ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ನಾಲ್ಕು ಬೀಜಗಳು ಮೊಳಕೆಯೊಡೆದು ಸಸಿ ಬೆಳೆದಿವೆ. ಸಾಲುಧೂಪದ ಸಸಿಗಳು ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯ ನರ್ಸರಿಗಳಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿದ ನಂತರ ಕೊನೆಗೆ ದೊರೆತವು. ಇನ್ನು ಇವು ಮರಗಳಾಗಿ ಧೂಪದ ಘಮ ಹರಡಲು ಇಷ್ಟತ್ತು ವರ್ಷ ಕಾಯಬೇಕಿದೆ. ಹಾಲುಮಡ್ಡಿ ಬೀಜವಾಗಲೀ ಸಸಿಯಾಗಲೀ ಇನ್ನೂ ಸಿಗದೇ ಇದ್ದರೂ ಆ ಮರದ ಜಾಡೊಂದು ಸಿಕ್ಕಿದೆ.

ಆಧುನಿಕ ವೈದ್ಯ ಪದ್ಧತಿ ಧೂಪದ ಹೋಗೆ ಹಾನಿಕಾರಕ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವುದರಿಂದ ಹಾಗೂ ನ್ಯೂಕ್ಲಿಯರ್ ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರ ನೇತೃತ್ವ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಬಾಣಂತನದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಬದಲಾಗುತ್ತಿದೆ; ಅಂತೆಯೇ ಧೂಪ ಕೂಡ ಬಾಣಂತನದಿಂದ ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಧೂಪದ ಹೋಗೆ ಬಾಣಂತನವನ್ನು ಸಹನಿಯವಾಗಿಸುವುದು ನನ್ನ ಹಾಗೂ ನನ್ನಂತೆ ಅನೇಕ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಅನುಭವ. ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲೂ ದೇವರಕೋಣೆಯಲ್ಲಾದರೂ ಧೂಪದ ಹೋಗೆ ಪರಿಮಳ ಚೆಲ್ಲುವಂತಾಗಲು ಆ ಮರವನ್ನು ಉಳಿಸುವತ್ತ ನಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನವಿರಲಿ.

ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿ: feedback@sudha.co.in